

március 17.☐

Szent Patrik, Longinus, Arimathiai József, Gertrud

SZENT PATRIK

Britannia, 385 körül +Írország, 461. március 17.

Patrik, (Magonus Sucatus Patritius): püspök, az írek térítője és nemzeti szentje (†461), Írország apostola. Keresztény családban született, atyja, Potitus diákonus öreg korában pap volt. Tisztelete elterjedt az egész középkori katolikus Európában, így a szomszédos Ausztriában is. Nálunk azonban sem patrocíniumával, sem ábrázolásával nem találkozunk. Neve néhány középkori misekönyvünkben mégis felbukkan.

Névünnepe az ír férfiak, bárhol élnek is a világon, kalapjukra zöld rekettylevelet tűznek és így köszönnek egymásnak: „Áldjon meg az Isten és Szent Patrik”. A legenda szerint Jézustól kapott botjával űzte el a zöld szigetről, vagyis Írországból a mérges kígyókat. A jámbor hagyomány azt is tudja, hogy a hitetlenkedőknek egy kénkövektől párolgó barlangban megmutatta a gonoszok pokoli kínját és az igazak örömét. A barlang neve azóta is *Szent Patrik purgatóriuma*, amelynek a középkor épületes vízió-irodalmában nagy híre volt.

A számos egykorú leírás, beszámoló között éppen két magyar zarándok lovagnak, a Nagy Lajos király seregében harcoló György vitéznek (Georgius miles de Ungaria) és a Zsigmond király udvarnépéhez tartozó Pásztói Tar Lőrincnek, illetőleg a nevük alatt ránk maradt irodalmi alkotásoknak volt a középkor végén legnagyobb hatása. Legtöbb szövegváltozatuk latin nyelven maradt hátra, de ismerünk egykorú olasz, katalán, francia, provenszál, cseh, német átköltéseket is. A hazai hagyomány emlékezetét sajnos csak a Tinóditól megörökített foszlányok őrzik. A barokk időkben nyilván már nevük sem ismeretes. Ezért fordíttatja Eszterházy Pál épületes magyar olvasmányul Oenius vitéz látomásait, aki állítólag a XII. században élt.

Szent Patrik napját hazánkban tudomásunk szerint egyedül a győri székesegyház ünnepli meg. Ekkor van ugyanis a *Vérző Szűzanya* néven emlegetett kegyképének búcsúnapja. Történetéhez hozzátartozik, hogy egy Írországból menekült püspök, Lincaeus Valter székvárosából hozta magával a képet Győrbe, ahol kanonok lett (†1663). A festményt a székesegyházra hagyta: a jámbor hagyomány szerint 1697. március 17-én, tehát éppen Patrik

ünnepén vérrel verejtékezett.

Írország már a korai középkor óta mint a „szentek szigete” ismert, mégis Patrik az egyetlen szent, aki az Egyház egyetemes kalendáriumában Írországot képviseli, és ő sem született ír. Ünnepét csak 1200 évvel halála után vették föl az egyetemes naptárba, de mivel mindig a nagyböjtre esik, az Egyház nagy részében alig gondolnak rá.

Szent Patrik életének és tevékenységének képét megrajzolni ma nehezebb, mint bármikor. Már úgy látszott, némi nyugalom áll be az ír katolikusok és protestánsok közt folyó, több szempontból terhelt vitában -- ez utóbbiak gyakran egy Rómától független ír egyház alapítóját látták a Szentben --, amikor a legújabb kutatás megingatta a hagyományos képet, elsősorban kronológiai alapjaiban. Ez a kép különböző életrajzok nyomán alakult ki, amelyek egy része jóval a szent halála után jött létre. Az 1500 éves évforduló egyházi ünneplése alkalmával a legfelsőbb körök a fent közölt dátumokat ismerték el a legmegfelelőbbeknek.

Szerencsére Patrik önvallomásokat hagyott ránk írásaiban, elsősorban Confessiójában. Patrik nem volt tudományosan képzett ember, jöllehet apja diákonus és hivatalnok volt Britannia római fennhatóság alatt álló felében, nagyapja pedig áldozópap volt (az egyház nagy részében a papi nőtlenség akkoriban még nem volt kötelező). Hogy ennek ellenére meglehetősen jól írt latinul, az mutatja, mennyire talpraesett volt az élet dolgaiban. Patrik családja nyilván jómódú volt, hiszen ír tengeri rablók akkor fogták el és hurcolták el rabszolgaként a tizenhat éves fiút, amikor nyári szállásukon tartózkodott vidéken. Patrik később elhurcoltatását jogos büntetésnek tekintette azért, mert „elfordult Istentől, parancsait nem tartotta meg, és nem hallgatott a papokra, akik az üdvösségre intették”. Már csak azért sem átkozta elhurcolóit, mert jól tudta, hogy azok a kor -- durva -- szokásai szerint cselekedtek, és ezek szenvedtek el hasonló sorsot, amint Patrik mondja. Nagy hitének kellett lennie, mert az idegen fogságban „bűneire gondolt és teljes szívből megtért”, s kérte Istent, hogy „gyakoroljon kegyelmet ifjúságával és tudatlanságával”.

A szülői ház biztonságából és jólétéből kiragadva, a fogolynak birkákat kellett őriznie Írország nyugati partvidékének hegyein. Mindmáig semmi másra nem alkalmasak ezek a terméketlen hegyek, mint birkatartásra. Bár, amint Patrik elmondja, erdő borította akkoriban a hegyeket, az nem sokat védett a szél és az eső ellen, amely végigszáguлдott a tájon a nyílt óceán felől. Írország éghajlata viszonylag enyhe, ezért a juhok a szabadban telelnek, úgyhogy a pásztorok esetenként fagyban és hóban kénytelenek a munkájukat végezni. A körülmények és készületlensége ellenére Patrik kitartott a megtérésben. A pásztorkodás magányában különösen mély istenismeretre tett szert. Minden reggel napkelte előtt kelt, hogy imádkozzék. Egészsége nem látta kárát, mert amint mondta, „a bennem lévő Lélek fölmelegített”.

Hatévi fogság után Patrik egy éjszaka álmában hangot hallott, amely azt mondta neki: „Jól teszed, hogy böjtölsz. Nemsokára visszatérsz hazádba.” Rövid idő múlva még ezt mondta a hang: „Lám, a hajód készen áll!” A hang indítására Patrik elmenekült, és az ismeretlen, ellenséges földön hosszú menetelés után elérte a tengert, nyilván a sziget keleti partvidékén. Úgy látszik, a fogságban kapott valami kevés pénzt, amit föl kínált egy kapitánynak, ha magával viszi. Ez először elutasította őt, mert valószínűleg észrevette, hogy szökevénnel áll szemben, végül mégis úgy döntött, hogy magával viszi a fiatalembert. Gyaníthatóan azért változtatta meg elhatározását, mert meglátta, hogy Patrik bánni tud az agarakkal, márpedig a hajó rakományának jelentős részét azok tették ki. Az utazás célja Gallia volt. Ott még egy ideig Patriknak a hajó legénységét kellett szolgálnia. Közben megszerezte megbecsülésüket, amikor hitét férfiasan megvallotta. Végül aztán visszatérhetett Britanniába szüleihez.

Eleven hite most arra ösztönözte, hogy apjának és nagyapjának példáját kövesse és előkészüljön az egyházi pályára. Egy éjszaka álmában az írek hangját hallotta: „Kérünk, jöjj és élj közöttünk.” Józanul nem követte azonban vakon a hangot, hanem várt, amíg további jóváhagyást nem kapott hivatásához. Azután kérte föl vételét az egyházi rendbe, így akarta követni a hívást, amelyet ő úgy értelmezett, hogy missziós munkát kell végeznie az írek között. Először visszautasították, mert egy régi barátja visszaélt bizalmával: kibeszélte egy gyermekkorában elkövetett bűnét, amely alól Patrik már régen föloldozást nyert. Mindez jellemző viszont Patrik igazmondására és lelkiismeretességére.

Az otthoni visszautasítás után Patrik úgy látszik Galliában folytatta tanulmányait. Elöljáróinak Britanniába küldött jelentései kedvezőek voltak. Ezért rá esett a választás, amikor Celesztin pápa tervei szerint egy püspököt kellett Írországba küldeni, hogy az addig szórványosan kezdeményezett térítést elvégezze. Kiképzése alatt Patrik különösen a Szentírásban tett szert jártasságra. A Biblia ismerete később is különleges ismertetőjele lett az ír egyháznak.

Patrik írországi missziója páratlanul sikeres volt. Nemcsak a törzsfőket nyerte meg, hanem magát a népet is, amelyet a sziget legeldugottabb zugaiban is fölkeresett. Az írek részéről szokatlan készséggel találkozott. Ennek a ténynek köszönhető, hogy Írország kereszténnyé válása vértanúk nélkül ment végbe. Patrik fölfogása a maga feladatáról azon a tényen alapult, hogy a lelkében hallott isteni szó a gyakorlatban és az Egyház által -- bizonyos egyháziak ellenállása ellenére is -- meglepő igazolást és megerősítést nyert. Ebből a tényből eredt személyes felelősségtudata, amely alapjául szolgált -- vezetői jogai gyakorlásához szükséges -- tekintélyének. Természetesen ez nem maradt ellentmondás nélkül, Patrik azonban nyugodt határozottsággal érvényre juttatta akaratát, amint ezt láthatjuk néhány ránk maradt leveléből. Bizonyára még fogsága idejéből emlékezett rá, hogy az élénk ír temperamentumnak szüksége van arra, hogy szilárd keretek közé szorítsák. A papok és a világiak életét világos

rendelkezésekkel fékezte meg, és ezzel megvetette alapjait annak a szokatlanul kemény fegyelemnek, amellyel az ír egyház századokon át kitűnt, és amely képessé tette, hogy kiálljon egy rettenetes üldözést.

Amint saját életében kiegészítette egymást a mély, személyes meggyőződés és a közösség megkövetelte rend, Patriknak gondja volt rá, hogy az írek kereszténnyé válása ne maradjon külsőleges. Megkövetelte, hogy a megtérés legyen példaszerűen valódi és gyökérig ható. Azokra az ezrekre gondolva, akiket megkeresztelt, nyugodtan jelenthette ki: „Isten a tanúm, hogy közülük egyet sem tévesztettem meg, de nem is volna értelme Isten vagy az Egyház kedvéért félrevezetni valakit, hiszen akkor a hitjelölteket magam ellen ingerelném, magunkat (misszionáriusokat, papokat és keresztényeket) üldözésnek tenném ki és vétkemmel ártanék az Úr nevének.” Sikere nyilván annak a körülménynek tulajdonítható, hogy bár egykor az írek foglya volt, aki egy püspök teljes hatalmával tért vissza, sohasem viselkedett győzőként. Az íreknek mindig megvolt a finom érzékük az emberi őszinteségre és a természetes hála az iránt, aki a rosszat jóval viszonyozza nekik.

Patrik érezte feladatának nehézségeit. Írországot gyakorlatilag nem érte el a római civilizáció. A barátságtalan éghajlatot és a magasabb fejlettségű gazdasági alakulatok hiányát ismerte fogsága idejéből. Biztosan már akkor tapasztalta, milyen nehéz az íreknek egymás mellett élniök a törzsi villongások, az irigység és az időnként előtörő erkölcsi zabolátlanságok következtében. Másrészt Patrik a kereszténység számos tanítását -- különösen a gyengék, a nők és az öregek megbecsülését, valamint a szellemiek értékelését -- ráépítette az ír jellem bizonyos alapvonásaira.

Hogy Patrikot bízták meg Írország misszionálásának befejezésével, azt jórészt annak köszönhetette, hogy fogsága alatt megismerte az országot. Hatéves írországi tartózkodása után kétségtelenül kifogástalanul beszélt az ország kelta nyelvét. Írország lett az első ország az Alpoktól északra, amely saját egyházi nyelvet és irodalmat fejlesztett ki. Mindössze néhány alapfogalmat vettek át a latinból, amelyek hiányoztak az írből.

Az elismerés, amelyet munkája aratott, azért is figyelemre méltó, mert Patrik nem volt ír származású. Mind neki, mind az íreknek elismerés jár azért, hogy ennek ellenére el tudta végezni feladatát. A feléje megnyilvánuló ellenérzés időnkénti kitöréseit indulat nélkül vette tudomásul. Még amikor életére törtek, akkor sem fordult el gyűlölettel. Patriknak az a képe, amely saját írásaiból rajzolódik elénk, egyszerűbb azoknál a képeknél, amelyeket a későbbi hagyomány alakított ki róla, de világosabban viseli a történeti és személyes valóság jegyeit is. A halál színe előtt írt Confessiója a világirodalom nagy önéletrajzai közé tartozik.

Írországnak a korai középkorban az egész keresztény Nyugat-Európa életében játszott nagy szerepe ellenére Szent Patrik tisztelete Írországon kívül szinte alig terjedt el. Az Írország anyagi és szellemi javai között feszülő aránytalanság Patrik népszerűségének terjedésében is nyomot hagyott. És ez figyelemre méltó példája annak, hogy a hit győzelme nem mérhető a világ mértékeivel.

Ünnepéről az V. század óta tudunk. A római naptárba 1631-ben vették föl, március 17-re.

Legendája szerint ~ elűzte a szög-ről az összes mérges kígyót és állatot, s a Szentháromság misztériumának magyarázatához modellként a 3 levelű lóherét használta.

Miután Patrik több éves írországi fogsága után hazaérkezett britanniai otthonába, egy éjjel megjelent neki álmában egy ember, akit ruhája alapján írnek ismert föl. Több levél volt nála, s közülük egyet átadott Patriknak. A levél felirata ez volt: „Az írek hangja.” Amikor el akarta olvasni a levelet, Írország partjai felől ezt a kiáltást hallotta: „Jöjj, szent ifjú, jöjj hozzánk, és légy ismét köztünk!” Erre fölébredt, és az álmodat annak jeléül fogta föl, hogy Isten a szomszédos ország megtérítésére választotta ki őt.

Később, amikor Patrik missziós útjait járta Írországon, egyszer egy forrás mellett töltötte az éjszakát. Reggel társaival együtt énekelve végezte a reggeli imát. Akkor odajött egy törzsfő két leánya fürödni. Elcsodálkozva azon, hogy fehér ruhás férfiakat látnak ott kezükben könyvekkel, megkérdezték, hogy a földről vagy az égből jöttek-e? Patrik Istenről kezdett nekik beszélni. A lányok érdeklődtek, hogy ez az Isten hol van, a hegyekben vagy a völgyekben, a tengerben vagy a folyóban? Akkor Patrik Krisztusról és az evangélium üzenetéről beszélt nekik. A két nővér olyan készségesen fogadta, hogy kérték, keresztelje meg őket rögtön ott a forrásnál.

Egy alkalommal Patrik egy király előtt állt és Jézus szenvedéseiről beszélt neki. Közben a szent véletlenül a király lábára tette botját és úgy ránehezedett, hogy a bot hegye átjárta a király lábfejét. Mivel a törzsfő azt vélte, hogy szándékosan sebzi meg a misszionárius, mert csak akkor veheti föl a keresztény hitet, ha fájdalmakat szenved el Krisztusért, ezért csendben maradt türelmesen. Amikor Patrik észrevette, hogy mit tett, nagyon megijedt, és imádságával tüstént meggyógyította a királyt.

Sok hálás megtért akarta elhalmozni őt földi javaiból ajándékaival. Patrik azonban a haszonlesés legcsekélyebb látszatát is kerülni iparkodott, nehogy rossz hírbe keveredjék szent hivatala. A sok embertől, akiket megkeresztelt, a legkisebb ajándékot sem fogadta el. Ha valaki ajándékot hozott neki vagy az oltárra, inkább vállalta, hogy az adományozót megbántsa a visszautasítással, mintsem hogy bárkinek alkalmat adjon a megszólásra. Ő maga annál bőkezűbb volt bárkivel szemben, ha akadt ajándékoznivalója.

Különösnek hat a legenda, amely arról beszél, hogyan mutatta meg Patrik az embereknek a tisztítótűzet. Úgy foghatjuk föl, mint a keresztség, a bűnbánat vagy a halál képét:

Egy bizonyos vidéken már hosszabb ideje prédikált a szent, és csak keveseket tudott megtéríteni. Akkor olyan jelet kért Istentől, amely az embereket hitre tudja indítani. Isten egy helyet mutatott neki, és felszólította, hogy botjával rajzoljon keresztet oda. És íme, a föld köralakban megnyílt, és egy mélységesen mély szakadék tárult föl. Egy hang megmagyarázta, hogy az a tisztítótűz bejárata, és aki önként leszáll oda, megszentelődik, meggyógyul, és bűneiért semmi más vezeklést nem kell elszenvednie. Nem mindenki fog azonnal visszajönni. Ezt Patrik megmondta a népnek, és igen sokan leszálltak a mélybe. Nagy részük már másnap reggel visszatért.

A Szent Patrik emlékezetére tartott Lough Derg-i kemény bűnbánati zarándoklathoz ma is hozzátartozik, hogy a jámbor zarándokok egész éjszakákat imádságban töltenek. Nem alhatnak, hanem egész éjjel szakadatlanul imádkoznak a bazilikában, akár közösségben, akár egyedül, és ha úrrá akarnak lenni a fáradságon, körüljárják a bazilikát. Így aztán reggel mintegy az üdvösség jeleként üdvözlük a napot, amikor a tengeren túl fölkel. Csak a második éjszakán alhatnak egy keveset.

Attribútumai: lóhere, kígyó (a lábánál), tehenek, juhok (a háziállatok védőszentje). - A bányászok, borbélyok, kádárok, kovácsok védőszentje.

LONGINUS

Longinus római százados, aki a keresztfán kiszenvedett Jézus oldalát lándzsájával megnyitotta.

A Debreczeni-kódexben olvasható legendája elmondja, *mikoron a többi vitézökkel állana*

édős uronk, Jézusnak keresztfája alatt, oldalát halálának utána kopjájával általöklelé. De látván a csodákat, melyek lőnek uronknak halála után, és előtte, hogy az napnak fénye elvesze, és nagy földindulás lőn, hín (= hitt) Kriszt

us Uronkban. Jelősben azért, hogy szömei a hosszú kórságnak miatta meghomályosodtanak vala. Az Uronk oldalából és szívéből kijött vérének egy csöppe a kópjáról szömében csöppenvén, megadattaték azonnal ő napi a világosság.

Megtért, tanított, majd vértanúságot szenvedett.

Kolozsvári

Tamásnak a Keresztrefeszítést ábrázoló táblaképén (1427) egyik kezében a lándzsa, baljával pedig megnyílt szemére mutat.

Nem sok idővel azután elhagyván Pilátost és az apostoloktól megtanulván a hitöt... sok pogányokat térített a keresztyén hitre. Kényszeríteni akarják, hogy áldozzon a pogány isteneknek. Nem teszi, mire fogait kitörik. Ezután fejszét ragadott, a bálványokat összetörte, kikből az ördögök kimenvén, egyben kezdének jajgatni, és ennek utána a fejedelőmbe és az ő társaiba menének.

Könyörgésükre azonban kiűzte belőlük az ördögöket. Mind megtértek, köztük egy Afrodisius nevezetű tisztartó is. A könyörtelen fejedelem azonban ismét üldözni kezdte Longinust. Afrodisius védelmébe vette, mire a fejedelem a nyelvét kivágatta. Ezért az Úr vaksággal sújtotta. Longinus kijelentette neki, hogy szeme világosságát csak akkor nyeri vissza, ha őt megöleti. Így is történt Longinus holtteste mellett a fejedelem zokogva tartott bűnbánatot, majd megkeresztelkedett és látni kezdett.

Legendájából érthető, hogy Longinust a középkorban szemfájósok hívták segítségül, ennek azonban a hazai hagyományban nem találtuk nyomát. Egy XVI. századból való, nyakba akasztandó könyörgés tanúsága szerint minálunk szívbetegségekre fordultak hozzá.

Contra cordiacam passionem collo ligatur. Vagyis: szívbaj ellen nyakra kötendő.

Sándorfalvajavasasszonyai olyan szöveggel imádkoznak a betegre, amelyben ez is előfordul: Longénusz dárdája szüntesse mög a fájalmakat! Egy pécsváradi német könyörgés szerint minden fájdalom ellen jó.

A Szeged-alsóvárosi templomnak a Szent Vért ábrázoló, szőlőprésben szenvedő Krisztust idéző barokk oltárképén ott látjuk Longinust is. Barokk szobra a budaörsi templom homlokzatán.

ARIMATHIAI JÓZSEF

Arimathiai József előkelő zsidó tanácsúr, Jézus titkos tanítványa, aki Nikodémussal együtt az Úr tisztas temetéséről gondoskodott (János 19, 38). Nikodémus apokrif evangéliuma szerint ő volt az, aki a Megváltó kicsorduló vérét kehelybe gyűjtötte, és ezzel a *Grál-* misztérium hőse lett.

A Grál eredetileg széles tálat jelentett. A legenda szerint minden áldott pillanatban ételt-italt és minden szükséges dolgot nyújt híveinek. Az Utolsó Vacsorán erről az edényről vendégelte volna meg Jézus a tanítványait, majd pedig Arimathiai József ebben fogta volna föl a kereszten függő Megváltó vérét, amikor Longinus az Úr oldalát lándzsájával megnyitotta. Jézus feltámadása után angyalok tartották ég és föld között a drága ereklyét, majd templomos lovagok őrizték a Megváltás hegyén (Mons salvationis). A legenda azt is tudja, hogy az edény egyetlen drágakőből áll, és pedig jáspisból. Látása örök ifjúságot ad, a főnix megfiatalodik benne. Senki sem keresheti, senki meg nem találhatja. A Grál maga hívja meg szolgáit a várába: a szent ereklyén föltűnik a kiválasztott neve, aki ezután magától odatalál a várba. Szolgái nemes lovagok, akik a világ pompájáról, a földi szerelemről lemondani kötelesek. Csak a Grál- király lehet nő, akinek fényes udvara van. Egyetlen tennivalója a Grál szolgálata.

Wolfram von Eschenbach az ő Parsifal-eposzában a Grál királyok családját az Anjou-házhoz kapcsolja. Az elmondottak értelmében Nagy Lajos a Grál királyok ivadéka. Ennek tudata, küldetése nyilván élt benne.

Ismeretes, hogy a királyt milyen meghitt szálak fűzték a pálosokhoz. Feltűnő, de egyúttal természetesnek is látszik, hogy ismereteink szerint Arimathiai József tisztelete hazánkban egyedül a pálosoknál virágzott, ünnepét csupán ők tartották számon. Misekönyvük és szabályzatuk (1643) nyilván régi rendi hagyományok alapján teszi erre a napra. Barilovics Lajos rendfőnök sokat fáradozott tiszteletének terjesztésén. Így a máriavölgyi kolostorban oltárt szentelt neki. Arimathiai Józsefet magasztaló prédikációi azonban csak halála után jelentek meg: Grálvonatkozásokra sajnos, nem utal. Nem lehetetlen, hogy a kultusz, illetőleg ünnep hazai eredetű.

GERTRUD

Gertrud Pipin, frank udvarnagy lánya, *Nivelles* apátasszonya (626–659), a Rajnavidék román középkorának egyik legtiszteltebb női szentje. Orsóval, rokkával, apáti pásztorbotján szaladozó egérrel szokták ábrázolni. A legenda szerint a szövögető apácát egér alakjában az ördög

kísértette, Gertrud azonban imádságával elűzte magától. Tisztelete különösen Lüttich, Köln, Utrecht egyházmegyéiben virágzott.

Gertrud kultusza szerteágazó. Így halottak, utasok védőszentjeként tisztelték, könyörögtek hozzá betegség, járvány, egérvusztítás ellen. További kalendáriumi hatásra – koratavasra eső nevenapja miatt – jó időjárásért, a kertimunka, zsendülő vetés istápolásáért. Hajdanában ismeretes volt a tiszteletére ivott áldomás (Gertrudenminne) is.

Nagyon valószínű, hogy a középkori Magyarországon legalább a szepesi és erdélyi szászok tisztelték. Ennek egyetlen emléke *Gürteln* erdélyi szász falu középkori Gertrud-titulusa, amely nyilvánvalóan még a rajnavidéki régi hazát idézi.

A Gertrud-kultusz a XVIII. században bevándorolt hazai németiség körében ismét fölbukkan.
Budaörsi

hagyomány szerint most kell a kertimunkához hozzáfogni, napja körül legjobb káposztát palántálni. Ez az asszonyi regula
Máriakéménden
is.

Gertrud még századunk elején is fogadalmi napja volt *Bodolya* baranyai német községnek, és egész fáréjának, vagyis plébániakörzetének, így
Magyarhertelend, Egyházkér, Barátúr
faluknakis
.

Irodalom:

[Benedek Csaba: Szent Patrik, Longinus, Arimathiai József, Gertrud március 17. Patrik](#)

[Benedek Csaba: Szent Patrik, Longinus, Arimathiai József, Gertrud március 17. Longinus](#)

Szent Patrik, Longinus, Arimathiai József, Gertrud március 17.

Írta: Benedek Csaba

2014. március 17. hétfő, 10:25 - Módosítás: 2020. április 06. hétfő, 12:42

[B´lint S´ndor: Ünnepi kalend´rium 1. M´rcius 17. Arimathiai J´zsef](#)

[B´lint S´ndor: Ünnepi kalend´rium 1. M´rcius 17. Gertrud](#)

[A szentek ´lete \(Di´s Istv´n szerk.\): Szent Patrik](#)

[Magyar Katolikus Lexikon: Patrik](#)